

Integráció és szinergia egyházi közgyűjteményben – Evangélikus Országos Gyűjtemény 2017–2022

H. HUBERT Gabriella

Bevezető

Közgyűjteményi integráció többféle módon mehet végbe: vagy egy-egy gyűjteménytípuson belül (pl. többféle könyvtár egyesítésével); vagy különböző közgyűjtemények (pl. könyvtár, levéltár és múzeum) között; vagy különböző kulturális intézmények (pl. művelődési ház, könyvtár, helytörténeti gyűjtemény) összevonásával. Az Evangélikus Országos Gyűjtemény az integráció második útjára lehet példa. Az integráció igénye fenntartói, gyűjteményi vagy felhasználói oldalról is megjelenhet. A szakminisztérium közgyűjteményi politikája szintén befolyásolhatja az integrációt.

Előzmények

A Magyarországi Evangélikus Egyháznak három országos gyűjteménye – Evangélikus Országos Levéltár (EOL), Evangélikus Országos Könyvtár (EOK) és Evangélikus Országos Múzeum (EOM) – őrzi és szolgáltatja az evangélikus gyűjteményi vagyont mintegy 90%-át. Az evangélikus örökség őrzésének

igénye hívta életre őket – egyetemes (országos) közgyűlési határozattal támogatva. A hivatalos alapítási dátumok eltérőek. A levéltár a legrégebb gyűjteményi ág: 1812-ben alapították. A kezdetektől fogva gyűjtötte a könyveket is mindaddig, amíg a könyvtár 1957-ben önállóvá nem vált. A múzeum ünnepélyes megnyitására 1979-ben került sor.¹ A három országos evangélikus gyűjtemény egészen a közelmúltig nem volt önálló jogi személy, és mindegyik élén igazgató állt. Szakmai besorolás alapján ezek az egyházi, muzeális és tudományos közgyűjtemények magánlevéltárként, nyilvános könyvtárként és országos gyűjtőkörű szakmúzeumként működtek és működnek ma is.

2017 – az Evangélikus Országos Gyűjtemény megalakulása

A gyűjteményekkel kapcsolatos igények a XXI. században többféle kihívás elé állították az evangélikusokat. 2014-ben megkezdődött a levéltárat és könyvtárat magába foglaló evangélikus székház (Üllői út 24.), a Deák tér 4. alatt pedig a múzeum felújítása, te-

hát a gyűjteményeket átmeneti bérleményekbe kellett költöztetni. A felújítások idején az egyház, benne a gyűjtemények, a reformáció 500 éves jubileumi évére (2017) készültek. A szakminisztérium egy közgyűjteményi fősztályon belül foglalkozott a levéltári, a könyvtári és a múzeumi területtel.

2016. november 12-én először a megújult múzeum nyílt meg. A kibővített térben helyet kapott a *Luther öröksége* című új, állandó kiállítás,² valamint az időszaki kiállítások és a rendezvények tere. A múzeum rövid időn belül szakmai díjakkal is elismert helyszínné vált: az állandó kiállítás narratívája, a digitális alkalmazások és az installációk XXI. századi színvonalra követendő példává tette más, kisebb múzeumok számára is. A levéltár és a könyvtár 2017-ben költözött vissza az Üllői úti székházba.

A fenntartó evangélikus egyház az infrastruktúra megújítása mellett a belső és a külső közgyűjteményi kihívásokra is választ keresett:

- Hogyan lehet szórvány-egyházként, ugyanakkor jelentős magyar kulturális örökség fenntartójaként működtetni és megújítani a három országos gyűjteményt?
- Az állami közgyűjteményi támogatás segítségével hogyan lehet hatékonyabbá tenni a működést?
- Hogyan lehet a gyűjtemények közművelődési munkáját megerősíteni, és általa az egyház ablakát még tágabbra nyitni a világ felé?
- A budapesti kulturális túlkínálatban hogyan lehet a szolgáltatásokat vonzóvá tenni?
- A gyűjtemények az alapvető közgyűjteményi feladatok ellátása mellett hogyan válhatnak tudás- és látogatóközponttá?

Az evangélikus egyház vezetői végül az országos gyűjtemények integrálásában látták meg a megújulás lehetőségét. 2016 végén a fenntartó megalapította az integrált Evangélikus Országos Gyűjteményt (a továbbiakban: EOGY), amely 2017. február 1-től egy igazgató vezetése alatt,³ belső egyházi jogi személyként kezdte meg a működését. A három közgyűjtemény – levéltár, könyvtár és múzeum – tehát az EOGY egy-egy gyűjteményi egységévé vált. Az új elnevezésben a gyűjtemény szó egyes számú szerepeltetése tudatosan a közös együttműködésre és megjelenésre helyezte a hangsúlyt.⁴

Adottságok az indulás évében, 2017-ben

Az EOGY a fenntartó Magyarországi Evangélikus Egyháztól a gyűjteményi vagyont kezelésbe, a napi

működéshez szükséges ingóságokat pedig tulajdonba kapta meg.

Az adminisztrációnak és a szakmai munkának – a korábbi évekhez hasonlóan – mind az egyházi, mind a világi törvényeknek meg kell felelnie. Az EOGY-nak 2017-től kezdve saját keretein belül kell megoldania azt az adminisztrációt, amelyet korábban az egyház Országos Irodája végzett.⁵

Az egyes gyűjteményi egységekben az 1990-es évek óta fokozatosan épült ki a megfelelő végzettséggel rendelkező szakmai munkatársi közösség. Az új intézmény ezeket az evangélikus egyház iránt is elkötelezett, kitűnő munkatársakat maradéktalanul átvette. A szakmai álláshelyeket – anyagi és infrastrukturális okok miatt – mindössze két részmunkaidős múzeumpedagógus álláshellyel tudta növelni.⁶ A feladatmegosztást és az előmenetelt figyelembe véve új munkaköri leírások készültek. A Covid19-járvány ugyanakkor megakasztotta a közösségfejlesztést elősegítő programokat, ezeket a jövőben lehetőség szerint pótolni kell.

Nehézséget jelent, hogy a felújítások után a gyűjteményi állománynak csak kisebb része kapott helyet a két telephelyen.⁷ A könyvtári és levéltári dokumentumok, valamint a műtárgyak nagyobb része egyelőre bérelt raktárakban található. A könyvtár példáján bemutatva ez azt jelenti, hogy a kézikönyvtáron kívül a kiemelten védett különgyűjtemények kerültek vissza a felújított evangélikus székházba: a főúri *Podmaniczky-Degenfeld Könyvtár* (mintegy 28 000 kötet), valamint a *Régi és ritka könyvek gyűjteménye*: a *Mária Dorottya-hagyaték*, mintegy 1000 ösnyomtatvány és antikva, a *Tranoscius-gyűjtemény*, a *nemeskéri Perlaky-könyvtár* és közel ezer hungarica. (A bérelt raktárban lévő állomány mintegy 30%-a szintén muzeálisnak minősül.) Az evangélikus gyűjteményi közös raktár felépítése éppen ezért 2017 óta visszatérő, megoldandó feladatként áll a fenntartó előtt. A leendő raktárban mintegy 3000 iratfolyóméter levéltári dokumentumot, közel 100 000 kötet könyvet, mintegy 1200 műtárgyat, valamint az egyéb kiszolgáló helyiségek mellett a digitalizáló műhelyt kell majd elhelyezni.

Az integrált gyűjteményi munka kezdete

Az adminisztráció felállításával párhuzamosan első lépésként az új Szervezeti és Működési Szabályzatot⁸ kellett megalkotni. A küldetésnyilatkozat szerint „az *Evangélikus Országos Gyűjtemény feladata, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel a leghatékonyabb*

*módon őrizze, dokumentálja, feltárja és bemutassa a Kárpát-medence ágostai hitvallású evangélikus magyar, német, szlovák és vend ajkú lakosságának szerepét a magyar kultúrában és az evangélium terjesztésében.*⁹ Fontos kiemelni, hogy az elődök munkájára építve (!) és az új kihívásokra válaszolva kell folytatni a gyűjteményi munkát. Az evangélikus és tudományos közösség mellett a tágabb, nem evangélikus közösség felé is nyitott intézményként kell szolgálatni.

Az integráció jegyében olyan szervezetet kell létrehozni, amely megfelel a küldetésnyilatkozatnak, és maximálisan kihasználja a meglévő erőforrásokat. Az új szervezeti struktúra ezért az egyes gyűjteményi ágak egymással érintkező feladatait messzemenően tekintetbe veszi. Az igazgató nemcsak irányítja és egyszemélyi felelősként biztosítja az EOGY működését, illetve koordinálja a munkákat, hanem kisebb mértékben ugyan, de folytatja korábban végzett szakmai munkáját is. Az igazgatóhelyettes a korábbi szakmai munkája (pl. kiállításrendezés) mellett irányítja a közművelődési munkát, és a megfelelő médiumokban gondoskodik a gyűjtemény kommunikációjáról. A levéltár, a könyvtár és a múzeum szakmai munkáját egy-egy vezető irányítja. A múzeum tudományos főmunkatársa egyben az EOGY tudományos titkára is.¹⁰ A munkatársak kompetenciái gyűjteményi egysegtől függetlenül az EOGY céljainak megvalósítását is szolgálják.

Az EOGY munkáját tíztagú igazgatótanács felügyeli. A kitűnő szakemberekből álló bizottság¹¹ véleményezi és elfogadja a gyűjtemény éves jelentését, munkatervét és költségvetését, segít a szakmai problémák megoldásában, valamint javaslatokat fogalmaz meg a fenntartó felé.

A megalakulás a sűrű 2017-es jubileumi évre esett, ráadásul ekkor költözött vissza a levéltár és a könyvtár a felújított székházba. Így 2018-ra maradt az ötéves stratégia megalkotása. Az SZMSZ szerint a levéltár, a könyvtár és a múzeum alapvető feladatai (örzés, gyarapítás, állományfeltárás, szolgáltatás) prioritást élveznek. Az 1990 előtt mindössze egy-két szakmunkatárssal rendelkező országos gyűjtemények jelentős feldolgozandó anyagot görgettek maguk előtt, az állományok feldolgozásának felgyorsítása ezért szintén prioritást kapott. A stratégia részét képezi, hogy más közgyűjteményekhez hasonlóan minden munkának, szolgáltatásnak törekednie kell a legjobb minőségre. Annak lefektetése is természetes volt, hogy az evangélikus egyházat hitelesen, nyitottan és kreatívan kell képviselni.

Az integrált működés erősségei – a szinergia megvalósulása felé vezető út

A hatékonyabb működés végett az egyes gyűjteményi egységek erősségeit az intézmény igyekszik kiaknázni: így például a könyvtár az adatbázis-építésben, a levéltár és a könyvtár a digitalizálásban, a múzeum a közművelődési munkában, az arculat kialakításában már 2017 előtt is jelentős eredményeket ért el. Az integráció révén a gyűjteményi egységek gazdálkodása a tapasztalatok szerint átláthatóbbá és hatékonyabbá vált. Az adott pénzügyi és humánerőforrások több feladat és többféle szolgáltatás elvégzését teszik lehetővé.

A munkatársak részére a korábbiakhoz képest nagyobb mértékben áll biztosítva a továbbképzés lehetősége. Az EOGY támogat minden olyan képzést, amely a gyűjteményi egységek szakmai fejlődését elősegíti. Külön kiemelten pedig azokat, amelyek mindhárom gyűjteményi egység számára hasznosak lehetnek (pl. a gyűjteménypedagógiai, digitalizálási stb. képzéseket). Az EOGY egyelőre nem szervez továbbképzéseket, de szorosan együttműködik az Evangélikus Pedagógiai Intézettel.

A gyűjteményi integrációnak gazdag elméleti, módszertani szakirodalma van. Ennek részletezése helyett az EOGY gyakorlati példája talán jobb áttekintést adhat a közgyűjteményi integráció megvalósításának lehetséges útjairól. A közművelődési tevékenység az alábbi felsorolásban általában nem szerepel külön csoportosításban. Az EOGY ugyanis a szűkebb egyházi és a tágabb világi közösség igényeit szem előtt tartva szolgáltatja az általa őrzött kulturális javakat, szervezi a közösségi szolgáltatásokat.

A közös adminisztráció, a nyilvántartások és szabályzatok felülvizsgálata és rendezése után az EOGY megkezdte a működésben az átláthatóságot, az együttműködést lehetővé tevő csatornák kiépítését és az egységes megjelenés kialakítását, valamint a kommunikáció formáinak kidolgozását:

- **Átlátható működés.**

Különböző gyűjteményi statisztikáink ma már mindenki számára elérhetőek. A közös munkát segíti, hogy az EOGY munkatársai az egyházi számítógépes közös gyűjteményi meghajtón megtalálhatják az összes fontos gyűjteményi dokumentumot, az éves munkatervet és jelentéseket, az adminisztratív munkát segítő űrlapokat stb. Természetesen van levelezőlista és közös iktatás is. Lehetőség van távoli asztal-elérésre is.

● Együtműködés.

Az évek során az EOGY együttműködési megállapodásokat kötött az ágazati egyházi és világi partnerekkel, és részt vesz a szakmai szervezetek munkájában.¹²

A levéltárnak, a könyvtárnak és a múzeumnak jellegükből adódóan természetes partnerei a vidéki evangélikus szakgyűjtemények. Minden együttműködést valós igény hozott létre, és ez az együttműködő hálózat sokféle módon megjelenik az EOGY munkájában és láthatóságában.

● Nemzetközi kapcsolatok.

A nemzetközi kapcsolatok kiépítése egyelőre még csak a tudományos munkatársak szintjén valósult meg, ez a fejlesztendő területek közé tartozik.

● Arculat.

A gyűjtemény közös arculata a már meglévő múzeumi kezdeményezések nyomán alakult ki (pl. közös betűtípus, egységes honlapszerkezet és arculat, logók, a gyűjteményi egységeket bemutató leporelló stb.).

● Kommunikáció.

A korszerű eszközök segítségével megerősödött a belső és külső kommunikáció. Az EOGY sokféle csatornán bekapcsolódott az egyház és Budapest kulturális életébe. A különböző egyházi és világi médiumokban hírt adunk valamennyi gyűjteményi történésről. Ugyanakkor a múzeumi szolgáltatások jellegéből adódóan először az EOM-nak lett Facebook-oldala, ez 2017 után sem szűnt meg, az EOGY pedig új oldalt kapott (természetesen a híreket megosztják egymás között). Közös honlapunk (<https://eogy.lutheran.hu/>) főoldalán érhetőek el a legfrissebb hírek, információk, illetve innen lehet továbblépni, ha a látogató konkrétan valamely egység (könyvtár, levéltár, múzeum) saját honlapját szeretné felkeresni.

Az EOGY, mint muzeális gyűjtemény és kutatóhely, gyűjteményi egységein keresztül kutatástámogatási szolgáltatást végez:

● Kutatóhely – Tájékoztató munka.

Mindhárom gyűjteményi egység széles körű szakmai, közművelődési és tudományos tájékoztató munkát folytat. Ennek fontos, igen hatékony eleme a különböző kompetenciákkal rendelkező munkatársak együttműködése. A tájékoztató munkát segíti, hogy a munkatársak egy része az egyház különböző szintjein aktívan szolgál.

● Kutatóhely – Tudományos munka.

Az evangélikus egyház tudományos tevékenysége két műhelyben zajlik: az Evangélikus Hittudományi Egyetemen és az EOGY-ban. A kettő intézmény szorosan együttműködik; az *Evangélikus Örökség – Ex museo nostro* című rendezvénysorozat keretében világi kutatók bevonásával közösen szerveznek tudományos előadásokat és beszélgetéseket.

Az EOGY tudományos titkára koordinálja a tudományos¹³ és a szakmai munkatársak tevékenységét, a projekteket, a tudományos konferenciákat. A munkatársak belső és külső tudományos projekteken vesznek részt.

A szakmai munka integrációjának útjai a következő módokon valósulnak meg (az adott gyűjteményi egységre kizárólag jellemző szakmai feladatok a felsorolásban nem szerepelnek):

● Őrzés és állományvédelem.

A két telephelyen létrejött a megfelelő biztonsági háttér, illetve megtörtént a szabályozás is (a felelősségi körök írásba foglalása). A gyűjteményi vagyona biztosítást kellett kötni.

A gyűjteményi terek az egyes gyűjteményi egységekre vonatkozó állományvédelmi előírásokat követve működnek. (Nehézséget jelent, hogy a vezetőknek és a szakmai munkatársaknak időnként foglalkozniuk kell az infrastrukturális problémák elhárításával is.)

Az EOGY nem rendelkezik saját restauráló műhellyel. A kisebb összegű munkákon kívül – igazodva az időszaki kiállítások és az egyéb szolgáltatások során felmerülő igényekhez is – pályázati források segítik a restaurálást.

A gyűjteményi egységek és vezetőik az evangélikus egyházközösségek gyűjteményi vagyónának állományvédelmét is felügyelik és segítik (pl. dokumentumok restaurálását, savmentes dobozok osztását, templomi tárgyak és festmények állapotának felmérését és restaurálását stb.).

● Gyarapítás.

Az EOGY elsősorban az evangélikus dokumentumok és tárgyak gyűjtőhelye. A gyarapítás nemcsak a gyűjteményi egységek gyarapítási stratégiáját veszi figyelembe, hanem alkalmazkodik az aktuális igényekhez (pl. egy-egy időszaki kiállításához vagy az egyház tematikus éveikhez) is.

A gyarapítás gyűjteményi egységek közötti összehangolásán kívül a profiltszítást is megtörtént az évek során (pl. a tárgyak a múzeumba kerültek, a dokumentumok pedig vagy a levéltárba, vagy a

könyvtárba). Az újonnan érkező vegyes anyagok (pl. hagyatékok) darabjai a gyűjtőkör szerinti gyűjteményi egységbe kerülnek, a nyilvántartások, az adatbázisok és a digitalizálás révén pedig egy-egy hagyatéktól (újra)egyesítése virtuálisan válik lehetőségessé. A levéltár és a múzeum fotótárának az egyesítése egyelőre még nem történt meg. (A jövőben a közös raktár fogja megoldani a közös kezelést. A fotók virtuális egyesítése szintén a jövő feladata lesz.)

Az EOGY igyekszik összehangolni gyarapítási (és őrzési) politikáját a magyarországi kisebb evangélikus gyűjteményekkel is. Így például a könyvtár az ajándékkönyveket, a folyóiratokat, a külföldi rendeléseket stb. az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtárával egyeztetve kezeli. A főléspéldányok szétoztása csak szűkebb evangélikus körben történik meg, ugyanis a listák megírásához és a kötetek megfelelő helyre való eljuttatásának a megszervezéséhez egyelőre nem áll rendelkezésre megfelelő munkaerő. (A főléspéldányok addig is a bérelt raktárban elkülönítve kaptak elhelyezést.)

- **Feldolgozás – Integrált elektronikus katalógus.**
A közgyűjteményi integrált rendszerek¹⁴ felé történő elmozdulás még a jövő feladata. Egyelőre nagy előrelépést jelent, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtárának a bázisán közösen épül az Evangélikus Integrált Katalógus.¹⁵
A levéltári és a múzeumi kézikönyvtár 2017 után például azáltal vált elérhetővé mindenki számára, hogy a könyvtárosok feldolgozták a dokumentumokat az integrált könyvtári rendszerben. A *Liberty* fejlesztése révén egy keresőfelületen válnak elérhetővé a könyvtári katalógusok mellett az egyéb evangélikus tartalmak is (pl. *Magyar Evangélikus Digitális Tár*, *Igehirdetés-felhő*, evangélikus YouTube-filmek, audiovizuális tartalmak, *Magyar Evangélikus Bibliográfia* stb.).
- **Feldolgozás – Adatbázis-építés.**
2017 előtt csak a könyvtár épített adatbázist, 2017 után a könyvtár példája nyomán elindult a levéltári és a múzeumi adatbázis építése is.¹⁶
- **Feldolgozás – Digitalizálás.**
2010 óta a digitalizálás a 2017-es jubileumi évre való gyűjteményi készülés vállalásai között szerepelt. 2017 után a múzeum is bekapcsolódott a digitalizálásba. Az EOGY gondoskodik arról, hogy szakmailag megfelelően történjék a digitalizálás, és a master-fájlok biztonságosan, strukturáltan le-

gyenek archiválva az egyházi szervereken. A hosszú távú megőrzés érdekében az a cél, hogy a digitalizált evangélikus tartalmak minél több helyen megosztva, ingyenesen hozzáférhetővé váljanak.¹⁷

- **Feldolgozás – Kiadványok.**
Megkezdődött az *Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok* új sorozatainak kiadása. A kötetek létrehozásában a szakmai munkatársak vesznek részt.¹⁸ Az EOGY-kiadványok egy része a Luther Kiadóval vagy más, világi kiadóval közösen jelenik meg. Minden kötet valamilyen kapcsolatban áll a gyűjteménnyel (pl. a munkatársak tudományos munkája, forráskiadvány, konferenciakötet, időszaki kiállítást kísérő füzet stb.).
- **Szolgáltatások – Rendezvények.**
Az Evangélikus Örökség – Gyűjteményi esték sorozatban a tágabb közönség aktuális evangélikus témákban előadásokon és kerekasztal-beszélgetéseken vehet részt. A Luther Szövetség az EOGY-gal közösen szervezi *A reformáció öröksége* című előadás-sorozatot a Deák téren.
A különböző egyházi és világi rendezvényeken az EOGY-munkatársak a gyűjteményi egységektől függetlenül vállalnak szerepet.¹⁹
- **Szolgáltatások – Pedagógiai munka.**
Elindult mindhárom gyűjteményi ágban a pedagógiai munka, amelyben a múzeumpedagógus munkatársak tapasztalatai az irányadóak. Ennek során mindhárom gyűjteményi egységbe óvodai, iskolai csoportok mellett egyetemi csoportok is látogatnak, és a munkatársak a pedagógiai foglalkozások mellett szakmai órákat is tartanak.
Az EOGY bekapcsolódott az *iskolai közösségi szolgálatot* teljesítő diákokat fogadó szervezetek sorába, két helyszínen, mindhárom szakterületen várva a jelentkezőket.
- **Szolgáltatások – Kiállítások.**
Nemcsak a múzeum, hanem a könyvtár és a levéltár is rendelkezik már időszaki kiállítási lehetőséggel: a *Podmaniczky-Degenfeld Könyvtár* gyűjteményét őrző térben kiállítási tárló épült.
Az időszaki kiállítások rendezésében a 2017 előtti évekhez hasonlóan, de ha lehet, még szorosabban együttműködik a három gyűjteményi ág. Ez nemcsak a munkatársak egyháztörténeti és művészettörténeti tudásának a megosztását, hanem a kiállított tárgyak és dokumentumok gyors belső mozgását, az eszközök együttes felhasználását is jelenti.

Egyelőre csak a múzeum készít virtuális kiállítást, de valamennyi gyűjteményi tér már jelenleg is bejárható virtuális sétával.²⁰

● Szolgáltatások – Látogatóközpont.

A gyűjteményi olvasóterem mindhárom gyűjteményi egység látogatóit fogadja.

A múzeum az *Insula Lutherana* együttesében mind a templom, mind a gimnázium, illetve az egész épületegyüttes bemutatásában részt vesz. Az Üllői úton a munkatársak nemcsak a levéltár és a könyvtár különgyűjteményeit, hanem az egész épületet bemutatják (péntekenként, kérésre más napokon is) a szélesebb látogatóközönség számára.

● Szolgáltatások – Közösségi tér.

A gyűjtemény ma már nemcsak a múzeumban, hanem a levéltárban és a könyvtárban is rendelkezik többfunkciós közösségi térrel, amely nyitva áll az egyházi és világi rendezvények számára.

A könyvtár fejlesztéséhez tartozik az *Esterházy Péter és Gitta Könyvtár* befogadása és feldolgozása.²¹ Terének kialakítása a gyűjtemény és az egyház Országos Irodájának együttműködésével valósult meg. Így nemcsak a könyvtár használói és kutatói számára áll nyitva, hanem közösségi térként lehetőséget ad gyűjteményi, kiadói és egyéb (akár külső) rendezvények befogadására is.

● Szolgáltatás – Turisztika.

Az EOGY működésében a turisztika a fejlesztendő területek közé tartozik, de a kezdeti kapcsolatfelvételek már megtörténtek az önkormányzatokkal és a turisztikai szervezőkkel. Elindult az ajándéktárgyak árusítása is.

Összegzés

Az elmúlt öt és fél év során létrejöttek a szinergiát eredményező működési keretek. Az integráció megteremtette annak a lehetőségét, hogy az EOGY a rendelkezésre álló anyagi és humán erőforrásokat, valamint az infrastruktúrát maximálisan kihasználja. Ugyanakkor az integráción belül megmaradt az a szakmai önállóság is, amely szorosan a levéltár, a könyvtár vagy a múzeum munkájához szükséges. A munka folytatódik. A magyar kulturális örökségbe tartozó dokumentumokat és műtárgyakat az EOGY a továbbiakban is magas szakmai színvonalon igyekszik őrizni, feldolgozni és szolgáltatni. A szakmai és egyéb (a mindennapi működést esetleg veszélyeztető) kihívásokkal az integrált Evangélikus Országos Gyűjtemény a tapasztalatok szerint eredményesebben tud szembenézni, mint az egyes gyűjteményi ágak külön-külön. Az intézményi és fenntartói támogatás mellett a kollégák kreatív és innovatív közös munkája segíti a viszonylag kiegyensúlyozott működést.

Jegyzetek és irodalmi hivatkozások

(Az internetes források ellenőrzése 2023. 02. 08-án történt.)

1. A részletekről bővebben: Az Evangélikus Országos Gyűjtemény honlapja [online]. Budapest: EOGY, [s.a.]. Hozzáférhető: <https://eogy.lutheran.hu/> [Megtekintve: 2023.02.08.]
2. Kurátorok: dr. Harmati Béla László, dr. Kertész Botond és Zászkaliczky Zsuzsanna.
3. Nyugállományba vonulásáig, 2022. június 30-ig H. Hubert Gabriella.
4. Történetileg alakult ki, hogy a levéltár, könyvtár és múzeum nem valamely jeles személyről kapta a nevét, hanem a hatókör, gyűjtőkör, a feladat vált hangsúlyossá az elnevezésben: először az „egyetemes”, majd pedig az „országos” szó ékeledött be az „evangélikus gyűjtemény” névbe. A gyűjteményi egységek továbbra is megtarhták korábbi nevüket, illetve az EOGY-gyal kombinált formában használhatják azt (pl. Evangélikus Országos Gyűjtemény – Evangélikus Országos Levéltár).
5. Az Országos Iroda biztonságos támaszt és háttérrel jelent a napi munkában. Az adminisztratív munkát jelenleg két rész-munkaidős munkatárs végzi. Rajtuk kívül még két szerződéses munkatárs dolgozik „külsőként” (kiadványszerkesztés, valamint könyvelés, bérszámfejtés).
6. Jelenleg az EOGY-ban 26 fő dolgozik (heti 40 órában 13 fő, nyugdíjasként 8 fő).
7. A levéltár és a könyvtár az Üllői út 24-ben, a múzeum a Deák tér 4-ben működik.
8. Az Evangélikus Országos Gyűjtemény Szervezeti és Működési Szabályzata [elektronikus dok.]. Budapest: EOGY, 2017. 23 p. Hozzáférhető: <https://eogy.lutheran.hu/sites/default/files/szmsz.pdf> [Megtekintve: 2023.02.08.]
9. Az Evangélikus Országos Gyűjtemény honlapja [online]. Küldetésnyilatkozat oldalal. Budapest: EOGY, [s.a.]. Hozzáférhető: <https://eogy.lutheran.hu/node/72> [Megtekintve: 2023.02.08.]

10. A jelenlegi vezetés tagjai: dr. Lackner Pál (igazgató, 2022. július 1-től), Zászkaliczky Zsuzsanna (igazgatóhelyettes), vezetők: Czenzhe Miklós (levéltár), Balogh Kriszta (könyvtár) és dr. Harmati Béla László (múzeum). A vezetők egyben a vidéki gyűjtemények szakmai munkáját is irányítják. Ebben a munkában az egyház Gyűjteményi Tanácsával együttműködve járnak el. A tudományos titkár dr. Kertész Botond.
11. 2022-ben az igazgatótanács tagjai: DSc. Monok István (elnök), dr. Berecz Ágnes, DSc. Csepregi Zoltán, dr. Harmati Béla, DSc. Krähling János, dr. Kenyeres István, dr. Róka Enikő, dr. Tölly Balázs. A fenntartó képviseletében tag Benzúr László és Mészáros Tamás. Hivatalból tag az EOGY igazgatója, dr. Lackner Pál.
12. Az Evangélikus Országos Gyűjtemény honlapja [online]. Partnerek aloldal. Budapest: EOGY, [s.a.]. Hozzáférhető: <https://eogy.lutheran.hu/node/7> [Megtekintve: 2023.02.08.]
13. Jelenleg négy munkatársnak van PhD-je, és egy munkatárs jár doktori képzésre.
14. BÁNKI Zsolt István. A közgyűjteményi integrált rendszerek konvergenciája: MUZEUM@DIGIT Múzeumi Digitalizálási Konferencia [előadás]. Budapest: Magyar Nemzeti Múzeum Országos Muzeológiai Módszertani és Információs Központ: PIM, 2013. június 10–11. Hozzáférhető: https://ommik.hu/images/MuseumDigit/2013/prezentaciok/Banki_Zsolt_Rendszer_konvergencia_muzeum_digit.pdf [Megtekintve: 2023.02.08.]
15. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára (<https://uni.lutheran.hu/konyvtar/>) működteti az evangélikus könyvtárak közös katalógusát. Az intézmény 2021-ben olyan új, integrált könyvtári rendszerre cserélte a korábbi Corvina rendszert, amely a jövőben egy keresőfelületen teszi elérhetővé az evangélikus tartalmakat: Evangélikus Integrált Katalógus [online]. Adatbázisok, katalógusok aloldal. == Az EOGY Könyvtár honlapja. Budapest: EOGY, [s.a.]. Hozzáférhető: <https://liberty.lutheran.hu> [Megtekintve: 2023.02.08.]
16. Magyarországi egyházi levéltárak közös levéltári segédlete [online]. == A Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesülete honlapja. [S.I.]: [MELTE], cop. 2023. Hozzáférhető: <https://arca.melte.hu/> [Megtekintve: 2023.02.08.]; illetve: MúzeumDigitár: Professzionális múzeumi gyűjteménykezelő rendszer [online]. Budapest: MúzeumDigitár, 2015–. Hozzáférhető: <https://muzeumdigitar.hu/> [Megtekintve: 2023.02.08.]
17. A digitalizálás egyházi és pályázati forrásokból, valamint a Forum Hungaricum ingyenes munkájával történik. A digitalizált tartalmak a következő helyeken érhetőek el: Magyar Evangélikus Digitális Tár [adatbázis]. [S.I.]: Magyarországi Evangélikus Egyház, cop. 2023. Hozzáférhető: <https://medit.lutheran.hu/> [Megtekintve: 2023.02.08.]; Hungaricana Közgyűjteményi Portál [online]. Adatbázisok: Evangélikus gyűjtemények aloldal. Budapest: PIM, [s.a.]. Hozzáférhető: https://library.hungaricana.hu/hu/collection/evangelikus_digitalis_tar/ [Megtekintve: 2023.02.08.]; A Magyar Nemzeti Digitális Archívum honlapja [online]. Budapest: Forum Hungaricum Nonprofit Kft., 2013–. Hozzáférhető: <https://mandadb.hu/> [Megtekintve: 2023.02.08.]; MúzeumDigitár: Professzionális múzeumi gyűjteménykezelő rendszer [online]. Budapest: MúzeumDigitár, 2015–. Hozzáférhető: <https://muzeumdigitar.hu/> [Megtekintve: 2023.02.08.]. 2014–2021 között a Gyűjteményi Tanács irányításával (projektvezető: Kovács Eleonóra) megtörtént az evangélikus egyházközösségek anyakönyveinek digitalizálása és közzététele is: Öskereső [online]. Adatbázisok, katalógusok aloldal. == Az EOGY Könyvtár honlapja. Budapest: EOGY, [s.a.]. A gyűjteményi olvasóteremben ingyen hozzáférhető: <https://eok.lutheran.hu/node/26> [Megtekintve: 2023.02.08.]
18. Az Evangélikus Országos Gyűjtemény honlapja [online]. Kiadványok aloldal. Budapest: EOGY, [s.a.]. Hozzáférhető: <https://eogy.lutheran.hu/node/12> [Megtekintve: 2023.02.08.]
19. Friss példa lehet erre az Evangélikus Presbiterok Országos Találkozóján vagy a Nemzetközi Könyvfesztiválon való részvétel.
20. Az Evangélikus Országos Gyűjtemény honlapja [online]. Virtuális séták aloldal. Budapest: EOGY, [s.a.]. Hozzáférhető: <https://eogy.lutheran.hu/node/2190> [Megtekintve: 2023.02.08.]
21. Az Evangélikus Országos Gyűjtemény honlapja [online]. Esterházy Péter és Gitta Könyvtár aloldal. Budapest: EOGY, [s.a.]. Hozzáférhető: <https://eogy.lutheran.hu/node/1425> [Megtekintve: 2023.02.08.]

(Beérkezett: 2022. október 9.)